

BUNALIMLAR

Ramazan ÖZEY

 PEGEM
AKADEMI

Prof. Dr. Ramazan Özey

BUNALIMLAR

ISBN 978-605-318-392-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2016, Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları

Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.ne aittir.

Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında

yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları

satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Şubat 2016, Ankara

Yayın-Proje: Didem Kestek

Dizgi-Grafik Tasarım: İsa Çam

Kapak Tasarımı: Mehmet Gruşçu

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve

Ticaret Limited Şirketi

Çetinemeç bulvarı 1314.Cadde No:37A-B

Yayıncı Sertifika No: 14749

Matbaa Sertifika No: 33365

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA

Yayınevi 0312 430 67 50 - 430 67 51

Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

Prof. Dr. Ramazan ÖZEY

*1955 yılında, Aydın ili, Bozdoğan ilçesi, Akseki Köyü'nde doğdu.

*1979 yılında, Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü'nden mezun oldu.

*1981 yılında Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Türkiye ve Ülkeler Coğrafyası kürsüsünde asistan oldu.

*1991 yılında, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı'na naklen ataması yapıldı.

*1985'de doktor, 1993 yılında Doçent, 1999 yılında Profesör oldu.

*1995-1999 yıllarında, Marmara Üniversitesi, Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü Müdür Yardımcılığı ve aynı yıllarda enstitünün Coğrafya ve Demografi Anabilim programı başkanlığını yapmıştır.

*2009-2010 Öğretim Yılında, Harp Akademileri, Stratejik Araştırmalar Enstitüsü'nde (SAREN), "Jeopolitik ve Jeostratejik" derslerini yürütmüştür.

*2001-2012 yılları arasında, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi bölüm başkanlığı ve anabilim dalı başkanlığı görevlerini yürütmüştür. 26 Aralık 2012- 26 Aralık 2015 yılları arasında, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi dekanı olarak görev yapmıştır.

*Halen Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı'nda, öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. 2014'den beri Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü, Coğrafya ve Jeopolitik Anabilim Dalı program başkanlığını yürütmektedir.

*Evli, dört çocuklu olup, İngilizce bilmektedir.

*40'ı aşkın kitabı, 135'i aşkın Türkçe ve İngilizce dillerinde yazılmış bilimsel makalesi, aylık dergilerde 320'yi aşkın makalesi ve çeşitli gazetelerin düşünce köşelerinde gündem ile ilgili çok sayıda yazıları yayınlanmıştır. Özey'in kitaplarından ve makalelerinden bazıları değişik dillere çevrilmiştir. "Afetler Coğrafyası- Hazards Geography" kitabı, Tebriz Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Muhammed Zaheri tarafından Farsça'ya çevirisi yapılarak yayınlanmıştır.

* Özey, bugüne kadar Türkiye'nin çeşitli şehir ve kasabalarında, gündem ile ilgili çok sayıda konferanslar vermiş ve vermeye devam etmektedir.

*Özey, "Yesevi 2001 Yılı Sevgi ve Hoşgörü Ödülleri" töreninde, "Türk Dünyası Araştırmaları" dalında, "Yılın Bilim Adamı Ödülü"nü almıştır. Özey, Prof.Dr. Mümtaz Turhan Sosyal Bilimler Lisesi tarafından, 2014 Yılı, Coğrafya Dalında, Kristal Lale Ödülü'nü almıştır.

ÖN SÖZ

Dünya, bugün için büyük küresel bunalımlar yaşıyor. Aslında mutlu insanlar da var. Ancak dünya insanlığının büyük bölümü bunalım içinde. Özellikle zengin ülkeler ve zengin insanların bunalımı daha fazla. Yoksulların derdi hayatta kalabilmek, zenginlerin derdi ise daha fazla kazanabilmek.

Üzerinde yaşadığımız dünya, bizim için barış ve huzur ortamı olmak için elinden geleni yapmaktadır. Ancak üzerinde yaşayan 7,2 milyar insan bu barış ve huzur ortamını bozmak için var güçleriyle çalışmaktadır. Bu durum son derece üzücüdür.

İnsanlardaki bitip tükenmeyen dünya hevesi ve nefis şeytanı bütün gücüyle çalışmaktadır. Sürekli canlı öldürmeye teşvik etmekte ve kötülük çıkarmaya yönlendirmektedir. İnsanlar, Allah'ı ve onun gönderdiği peygamberleri ve kitaplarını anlamamaktadır. Anlayanlarda kendi istedikleri gibi yorum yapmaktadırlar. İnsanlar, Allah'ın yeryüzüne hâkim kıldığı halifelerini dinlememektedir. İnsanlardaki bitimsiz hevesleri yüzünden dünyanın dengesini bozmaktadırlar.

Peki, dünyanın en büyük bunalımı olan savaşlar sona erebilir mi? Savaşsız bir dünya kurulabilir mi? Bu sorunun cevabını vermek oldukça zor. Çünkü savaş çıkaranlar, dünyadan tamamen yok oluncaya kadar savaşlar devam edecektir. Roger Langbecker; "Tüm kötü insanlar öldürülmedikçe savaş bitmeyecektir" der. Gerçekten çok doğrudur. Ancak kötü insanların sayılarını azaltmak, belki de savaşların azalmasına yol açacaktır. Ancak bu da mümkün görülmemektedir. Çünkü silah sanayi kötü insanların elindedir. Silah sanayindeki baş döndürücü hızlı ilerleme, dünyanın geleceğini gerçekten endişelendirmektedir.

Gelişmiş ülkelerin "insan hakları ve demokrasi" söylemleri, yoksulların zenginlerin lehine sömürülmesidir. Ortadoğu, Afrika, Orta ve Güney Amerika ülkeleri üzerinde menfaatleri söz konusu olduğunda dünyayı ayağa kaldıranlar, menfaatleri olmadığı zaman

killarını dahi kıpırdatmamaktadırlar. İnsan hakları sözcülüğü yapan gelişmiş ülkelerin ikiyüzlülüğü Afrika'da açlık ve sefalet içerisindeki insanlara, Ortadoğu'da savaş mağduru olan insanlara bakıldığında açıkça görülmektedir.

Dünyada huzur veren, insanı güle götüren, şeytanlaşmış insanlardan Allah'a sığınan, çamurlaşmayan, seni arkadan vurmeyen dostlar ve edepli insanlar, ancak dünyada barış, huzur ve adaleti sağlarlar. Öte yandan ülke yöneticileri, lider olmalıdır. Gerçek liderler de; emrinde çalışana yönetici sınıfı iyi seçmelidir. Lidere yağ çeken değil, gerçeği ve doğruyu her yerde söylemelidir. Ancak gerçeği söyleyen gereken saygıyı da göstermelidir. Yönetici sınıf emrinde olanları, gayet iyi davranmalıdır. Kısacası kendinden büyükleri saymalı, küçükleri sevmelidir. Ancak ülkeler, avcı keklikleri olmayan, adil, cesur liderler, büyüklerini sayan, küçüklerini seven, nokta kadar menfaat için virgül kadar kıvrılmayan yöneticiler ile birbirlerine karşı sevgi ve saygı besleyen, çalışkan, dürüst halkla; barış, huzur ve adaleti sağlarlar. Bu ülkelerin sayısı ne kadar çok olursa, dünya bunalımlardan o kadar çok kurtulur. Hele güçlü ülkeler, bunalımdan kurtulursa dünya kurtulur.

Kitabın, dünya siyaseti ve küresel bunalımlar ve bunalımlardan çıkış yolları arayanlara, büyük bir katkı sağlayacağı umulmaktadır. Dünyanın kalbinde, büyük Türkiye'nin varlığını koruması ve gelecekte küresel bunalımlardan kurtulan ve dünyaya barış, huzur ve adalet dağıtan, en büyük oyuncu olması en büyük arzumuzdur.

Prof. Dr. Ramazan ÖZEY

8 Şubat 2016

Maltepe-İstanbul

www.ramazanozey.net

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....v

1. BÖLÜM

BUNALIMLAR

Bunalımın Tanımı	1
Bunalım Nedir?	1
Coğrafi Bunalım	1
Dünya Bunalımında	2
Doğal Bunalımlar	3
Beşeri Bunalımlar	5
Ekonomik Bunalımlar	9
Dünya Bunalımında	12
Küresel Olarak Ülke Yönetimleri Bunalımında	13
Dünyada Kaç Ülke Var?	13
Ülkelerin % 61'İ Cumhuriyet ile Yönetiliyor	14
Hangi Yönetim Şekli Daha İyi	15
Lidere ve İyi Topluma İhtiyaç Var	16
Dünya Yönetimleri Bunalımında.....	17
Küresel Savaş Bunalımı.....	19
Savaş için Ne Dediler?	20
Savaşların Tarihi Gelişimi	24
Dünya Savaşları	26
Bölgesel Savaşlar	31
Küresel ve Bölgesel Savaş Bunalımı	41

Savaşlar Son Bulabilir mi?	42
Küresel Barış Bunalımı	42
Barış için Ne Dediler?	43
Dünya Barış Örgütleri	45
Dünya Barış Ödülleri	46
Dünyada Barış Bunalımı	48
Gerçek Barış	48
Küresel Borç Bunalımı	49
Dünya Ülkeleri Borç Bunalımında	49
Dünyada Ülkelerin Toplam Borcunun % 34'Ü ABD ve İngiltere'ye Ait.....	51
Türkiye'nin Dış ve İç Borçları Ne Durumda?	52
Dünya Ülkelerinin Borçlarını, Nasıl ve Kim Ödeyecek?	56
Taşı Gedigine Koymak.....	57
Borç Yiğidin Kamçısı mıdır?	60

2. BÖLÜM

BÖLGESEL BUNALIMLAR

Avrupa Birliği Yoğun Bakımda.....	63
Avrupa Birliği'nin Yaşadığı Büyük Krizler	64
28 Yamalı Avrupa Birliği Bohçasının Tam Ortası Delindi.....	66
Avrupa Birliği Anayasası'na İkinci “Hayır” Hollanda'dan	68
Avrupa Birliği Çöküyor mu?	70
Türkiye, Avrupa Birliği'ne Girebilecek mi?	72
Ortadoğu Bunalımında	74
Ortadoğu Neresidir?	74
Ortadoğu'da Kimlik Bunalımı	75

Jeopolitik Bunalım	77
İşgal ve Savaş Bunalımı.....	79
Büyük Güçlerin Ortadoğu Planları.....	84
Büyük Ortadoğu Projesi (BOP) ve Büyük İsrail Projesi (BİP)	85
Sosyal Bunalım	86
Dünya Barışı için Birlik.....	88

3. BÖLÜM

ÜLKELER BUNALIMDA

Amerika Birleşik Devletleri Bunalımında	91
Doğal Bunalım.....	92
Sosyal Bunalım	95
Göç Bunalımı.....	97
Etnik Bunalım.....	101
Siyasal Bunalım	102
Ekonomik Bunalım	109
Borç Bunalımı.....	110
Savaşlar Bunalımı	113
Soykırım Bunalımı.....	118
Bölünme Bunalımı.....	120
Rusya Bunalımında.....	124
Kimlik Bunalımı.....	124
Doğal Bunalım.....	125
Tarihsel Bunalım	127
Savaş ve Soykırım Bunalımı.....	128
Sosyal Bunalım	130

Ekonomik Bunalım	132
Rusya Federasyonu İçinde Yer Alan Cumhuriyetler	134
İdil-Ural Türkleri	135
Sibirya Bunalımı	137
Kafkasya Bunalımı	139
Çin Bunalımında	142
Kimlik Bunalımı	142
Doğal Bunalım	142
Sosyal Bunalım	144
Çin Seddi	145
Ekonomik Bunalım	146
Çin'e Bağımlı Topraklar	148
Soykırım Bunalımı	154
İngiltere Bunalımında	155
Bir Zamanlar İngiltere	155
İngiltere Dışa Açılıyor	157
Kimlik Bunalımı	158
Doğal Bunalım	159
Sosyal Bunalım	161
Soykırım Bunalımı	162
Ekonomik Bunalım	163
İngiliz Milletler Topluluğu ve Sömürgecilik Bunalımı	164
Fransa Bunalımında	166
Tarihsel Bunalım	168
Sosyal ve Siyasal Bunalım	173
Ekonomik Bunalım	175
Soykırım Bunalımı	177
Fransa için Ne Dediler?	182

Türkiye için Ne Dediler?	183
Fransızlar, Türkleri Neden Sevmiyorlar?	185
Almanya Bunalımında	187
Kimlik Bunalımı.....	187
Doğal Bunalım.....	188
Sosyal Bunalım	190
Soykırım Bunalımı.....	191
Ekonomik Bunalım.....	192

4. BÖLÜM

BİTMEYEN BUNALIMLAR

Mekân Bunalımı	197
Mekânın Özellikleri	197
Mekân Bunalımı	199
Açlık Bunalımı	199
Açlık Nedir?	200
Neden Açlık Var?.....	200
Kimler Aç Kalıyor? Dünyanın Nerelerinde Açlık Var?	201
Açlık Bunalımı İçin, Ne Yapılabilir?.....	203
Susuzluk Bunalımı.....	204
Dünyada Ne Kadar Su Var?	206
Dünyada Su Kullanımı	207
Dünyada Suyun Paylaşımı	208
Dünyada Susuzluğun Nedenleri.....	209

Susuzluktan ve Kirli Sulardan Ölen Ne Kadar?.....	210
Dünyada Su Çilesi Çeken Kadınlar ve Çocuklar	211
Dünyada Susuzluk Bunalımı	211
Dünyada Susuzluk Bunalımının Geleceği	213
Susuzluk Bunalımına Çözümler.....	216
Siyaset Bunalımı ve Siyasette İpe Un Sermek	218
İpe Un Sermek.....	218
Siyasette İpe Un Sermek.....	219
Parayı Veren, Düdüğü Çalar	220
Dünya Ülkeleri Yöneticilerinin İpe Un Sermesi.....	220
Siyaset Bunalımı	221
Yolsuzluk Bunalımı	222
Dünya Ülkelerinde Yolsuzluk Algılama Endeksleri	224
Dünyada En Fazla Şeffaf Olan Ülkeler	225
Dünyada Yolsuzluk Yapılan Ülkeler	226
Dünyada Yolsuzluğu Teşvik Eden Ülkeler	228
Türkiye’de Yolsuzluk Bunalımı	229
Yolsuzlukla Mücadele ve Vergi Cennetleri	230
Yolsuzluk Bunalımına Çare Nedir?.....	232
İttifak Bunalımı.....	237
ABD’nin Stratejik İttifak Yaptığı İki Ülke; İngiltere ve İsrail	238
ABD, Türkiye’yi Stratejik Müttefik Olarak Görmemektedir	239
Dünyada Gerçek Dostluk Yok	240
Göç Bunalımı.....	240
Osmanlı Devleti’nin Çöküşü ile Meydana Gelen Göçler.....	242
Sovyet Rusya’nın Kafkasyadan Sürgünler ve Göçler.....	245
Avrupa Kıtasında Olan Göçler	248
Amerika Kıtasında Olan Göçler.....	249

Afrika Kıtasında Olan Göçler.....	253
Asya Kıtasında Olan Göçler	254
Okyanusya Kıtasında Olan Göçler	257
Ortadoğu'da Olan Göçler	262
Türkiye'de Göçler.....	264
Küresel Göç Bunalımı.....	267
Vatansız Yaşayanlar Bunalımında	272
Dünyada Vatansız Yaşayanlar	273
Vatansız Yaşayanlar İçin Dünya Neler Yapılıyor?.....	274
Vatansız Yaşayan Türkler.....	277
Vatansız Yaşanır mı?	278
Nükleer Bunalım	278
Nükleer Enerji Kaynakları Nelerdir? Dünyadaki Rezervleri Ne Kadardır?	279
Dünyada Nükleer Santraller, Nerelerde ve Ne Kadardır?	280
Nükleer Kazalar ve Atıklar.....	281
Güç Gösterisi Olarak Nükleer Enerji	283
Nükleer Bunalım	289
Sonuç.....	290
Yararlanılan Kaynaklar	293

1. BÖLÜM

BUNALIMLAR

BUNALIMIN TANIMI

Bunalım Nedir?

Bunalım, doğal bir süreçte birdenbire oluşan aykırılık, bunluk, buhran, kriz. Bir başka tanım ise; Tehlikeli sonuç doğurabilecek gerginlik, buhran, krizdir. Ruh bilimi olarak, uyarılara karşı duyarlılığın, iş yapabilme gücünün, kendine güvenin azalarak karamsarlığın, umutsuzluğun güçlenmesiyle ortaya çıkan ruhsal bozukluk, ruhsal çöküntü, depresyondur. Tıp dilinde anlamı ise; Bir hastalıkta iyileşme veya ölümlle sonuçlanan, birdenbire ortaya çıkan fizyolojik değişiklik, krizdir.

Ekonomik olarak bunalım, çöküntü anlamında kullanılır. Çoğunluğa ilişkin satın alma gücünün durması, satış değerlerinin düşmesi, çalışma gücünün azalması vb. sebeplerle ortaya çıkan ekonomik durum, bunalım, kriz, depresyon olma durumudur.

Coğrafi Bunalım

Coğrafi olarak bunalım; dünyanın herhangi bir yerinde veya bölgesinde ortaya çıkan doğal, beşeri ve ekonomik çöküntülerdir. Söz konusu bu çöküntülerin dağılışları, aralarındaki bağlantıları ve sebep ve sonuçlarını araştırılır.

Coğrafi bunalımlar, dünyanın her yerinde aynı anda görülmez. Bir bölgesi, çok ağır şartlar altında kalırken, başka bir bölgesi hafif atlatır veya hiç etkilenmez. Bazan küresel çapta olabilir. Özellikle iklim değişimleri ve kutupların erimesi olayı tüm küreyi etkilemektedir. Kapitalizmin olumsuz etkileri de, küresel ekonomide bunalıma yol açmıştır. Ancak geçmişte komünizmin olumsuz etkileri, sadece komünist ülkelerde bunalıma yol açmıştır.

DÜNYA BUNALIMDA

Dünya, bugün için büyük küresel bunalımlar yaşıyor. Aslında mutlu insanlarda var. Ancak dünya insanlığının büyük bölümü bunalım içinde. Özellikle zengin ülkeler ve zengin insanların bunalımı daha fazla. Yoksulların derdi hayatta kalabilmek, zenginlerin derdi ise daha fazla kazanabilmek.

Mahatma Gandhi; “Dünya herkesin ihtiyacına yetecek kadarını sağlar, fakat herkesin hırsına yetecek kadarını değil.” derken, dünyanın insana, insanın dünyaya bakışını karşılıklı olarak vurgular. Gerçekten dünya, üzerinde yaşayan tüm insanların ihtiyaçlarını karşılayacak düzeydedir. Ancak insanın fazla hırsı, gözü doymazlığı yüzünden dünyanın dengesini altüst eder.

Dünyanın bin bir türlü sorunu var. Bu sorunları saymakla bitmez. Bunları gruplandırarak olursak, doğal sorunlar, beşeri sorunlar ve ekonomik sorunlar olarak üç ana gruba ayırmak mümkündür. Bu sorunlar zaman zaman azalıyor, zaman zaman artıyor. Sorunlar artınca bunalımlara dönüşüyor. Dünya bunalıma girince, hemen hemen dünya insanları bunalımdan etkileniyor.

Mevlana diyor ki: “Bir adam ağaca bir davul asmış. Rüzgârda sallandıkça güzel sesler çıkarıyormuş. Bir gün merak etmiş ve ağaca çıkmış. Davulu ağaçtan düşürmüş ve deriyi patlatmış. İçinden pis bir koku çıkmış.” İşte küreselleşme denilen şey de böyle. Güzel sesler çıkaran davul küreselleşme. Ve küresel bunalımlar da, içinden çıkan pis koku.

“Yine bir gün kedi törpünün üzerinde kandamlası görmüş. Kandamlasını yaladıkça dili kanıyormuş. Sonunda dili yok olmuş. Sonunda anlamış kanın kendi kanı olduğunu.” İşte böyle küreselleşme denilen şey de böyle. Dünya bunalımlar içinde kıvranıyor. İnsanoğlu, kendi kanını yalamaktan zevk alıyor. Ama bilmiyor ki, kendi insanlığı gidiyor.

Doğal Bunalımlar

Doğal sorunlar çok fazladır. Ancak küresel bunalım haline gelen sorunlar, o kadar değildir. Küresel bunalım haline gelen sorunların çözümü de kolay değildir. Çünkü dünyayı etkilediği için kayıplar çok büyüktür.

Depremler bir sorundur. Ancak 26 Aralık 2004 tarihindeki, 9,2 büyüklüğündeki Güneydoğu Asya depremi dünyayı bir bunalıma sokmuştur. Uzunluğu 1.250 km olan bir çatlak boyunca oluşan deprem, 10 dakika sürmüştür. Bu şimdiki dek kaydedilen en uzun deprem süresidir. Deprem ve tsunami felaketinde hayatını kaybedenlerin sayısı kayıplarla birlikte 229.361 kişi olarak tespit edilmiştir. Deprem ve Tsunami felaketinden etkilenen bölgeler şöyledir; Bangladeş Doğu Afrika (Kenya, Seyşel Adaları, Somali, Tanzanya ve Madagaskar) Hindistan Endonezya Malezya Maldivler Myanmar Sri Lanka Tayland'dır.

İklim sorunları, giderek artmış ve küresel ısınma bir bunalıma dönüşmüştür. Bugün küresel ısınma sonucunda her yıl iklim değişiklikleri konusunda küresel bazda toplantılar düzenlenmektedir. Mesela 2008 Aralık ayında, Polonya'nın Poznan kentinde 189 ülkeden temsilciyi bir araya getiren iklim değişikliği konferansına, 10 binden fazla delege ve çevreci katılmıştır. Bütün dünya ülkeleri bu bunalımdan nasıl çıkılacağını kara kara düşünmektedirler ve çeşitli çözümler üretmeye çalışmaktadırlar.

Dünya ülkelerinin kalkınmışlık düzeyi, adeta ölüm- yaşam arasındaki ibre ile ölçülmektedir. Bir insan, eğer havayı soluyabiliyor

ama suyu içemiyorsa, geri kalmış bir ülkede yaşıyor demektir. Yok, eğer suyu içebiliyor ama havayı soluyamıyorsa kalkınmış bir ülkede yaşamını sürdürüyor demektir. Yani bir bakıma, insanoğlu dünyada yaşarken, ya içme suyundan mahrum olacak, ya da kirli havayı solumak zorunda kalacaktır, gibi ikilem içindedir. İnsan, hem temiz su içebiliyor ve hem de temiz hava soluyabiliyorsa, dünyanın en mutlu canlısı olma şerefine ulaşmış demektir.

Birleşmiş Milletler Gıda Tarım Teşkilâtı'nın (FAO) yapmış olduğu çalışmalara göre, dünya toplam su rezervinin sadece % 2,6'sını tatlı sular teşkil etmektedir. Mevcut tatlı suların % 98'i ise kutup bölgelerinde kullanılamaz durumdadır. Bütün bu rezerv sıkıntısına rağmen, son 50 yılda, dünya su tüketimi % 400 oranında yüksek bir artış göstermiştir. Yine dünyada su sıkıntısı çeken 26 ülkenin 14'ü Ortadoğu bölgesinde yer almaktadır. Uluslararası bilim adamlarından oluşan Londra'daki Tearfund Vakfı, "Tüklenen Su Rezervleri" başlıklı bir rapor hazırlamıştır. Raporda 48 ülkede su sıkıntısı yaşanacağı, su yüzünden Afrika'dan büyük göçler meydana geleceğine dikkat çekilmiştir. Rapora göre, dünyada gelecekte şu gelişmeler olacaktır. 1995'de 31 ülkede 500 milyon insan susuzdu. 2025'te bu rakam 48 ülkede 3 milyar kişiye çıkacaktır. 2025'te dünyadaki su tüketimi ihtiyacı bugünden % 50 fazla olacaktır. 2025 yılında dünyadaki 3 insandan 2'si su sıkıntısı çekecektir. Su sıkıntısı dünya genelinde elde edilen hasadın % 10 oranında düşmesine neden olacaktır. 2050'de ise 54 ülkede 4 milyar insan susuz kalacaktır.

Dünyanın %71'ini kapsayan denizler, toplam su varlığının da %95'ini oluşturur. Dünya denizleri, gün geçtikçe daha da fazla kirlenmektedir. Kirlenme; doğayı, canlıları ve denizden geçimini sağlayan insanların yaşam ihtiyaçlarını kısıtlamaktadır. İnsanlar, sağlıklı bir çevrede yaşama haklarını zamanla yitirmektedir. Denizlerde kirlenme olayı, küresel bir sorundur. Bu soruna neden olan başlıca sebepler şunlardır. Başta denizlere akan nehirlerin getirdikleri atıklar ve kanalizasyon atıklarıdır. Denizleri kirleten bir başka etken, petrol sızıntılarıdır. Dünya denizlerini kirleten bir başka olay, denizlerin

çöplük olarak kullanılmasıdır. Ayrıca tarımsal ve sanayi atıkları da, dünya denizlerini hızla kirletmektedirler. Dünya insanları denizleri adeta bir çöp ambarı olarak kullanmaktadırlar. Şehirlerde biriken evsel atıklar, kırsal kesimlerdeki tarımsal atıklar ve sanayi alanlarındaki sanayi atıkları, hep denizlere boşaltılmaktadır. Dolayısıyla karalarda olduğu gibi, denizlerde de büyük bunalım yaşanmaktadır. Ancak bu bunalımdan çıkmak için dünya insanları, elbirliği ile çözümler üretmelidir.

Dünyanın ormanlarının, yılda yaklaşık % 1'i kesilmektedir. Kesilen ağaçların yarısı yakacak odun olarak ve geri kalan yarısı ormandan yapılan yan ürünlerin yapımında kullanılmaktadır. Ormanlar için, insanoglunun günlük ihtiyaçlarının giderilmesi için yapılan kesimler, pek fazla tehlike yaratmaz. Dünyanın zengin orman kaynakları, kötü niyetli ve kısa yoldan köşe dönmeyi planlayan kişiler ve ülkelerin göz diktikleri alanlardır. Bugün için Amazon ormanları, sorumsuzca yok edilmektedir. Kongo ve Batı Afrika'daki balta girmemiş ormanlara, artık döver biçer gibi dev orman kesicileri girmekte, ekin biçer gibi biçmektedirler. Dünya ormanlarının keserek veya yakarak yok edilmesi, büyük ölçekli etkisi ve sonuçları gerçekten ürkütücüdür. Dünya genelinde ormansızlaştırma çalışmaları, atmosferde karbondioksit artışına yol açmaktadır. Atmosferdeki karbondioksit oranının yükselmesi, sıcaklıkların artmasına (sera etkisi) ve iklimlerin değişmesine yol açmaktadır. Böyle bir değişim, dünya buzullarının erimesine ve kıyıların su baskınına uğramasına zemin hazırlamaktadır. Ve dünya büyük bunalımla karşı karşıyadır.

Beşeri Bunalımlar

Dünyanın beşeri bunalımları, insan ile ilgilidir. İnsan ilgili olan bunalımlar, hızlı nüfus artışı, açlık, susuzluk, obezite, savaşlar, şehirlerin hızlı ve plansız büyümelerinden doğan bunalımlardır.

Dünya üzerinde nüfus artışı her ülkede veya bölgede eşit hızda değildir. Dünya nüfus artışı hızı istatistikleri incelendiğinde, ülkele-